

שיחת השבוע

הרב יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

■ בית-הכנסת הפתוח

בעקבות ההצלחה הגדולה בשנים הקודמות, צעירי-חב"ד מרחיבים את מפעל 'בית-הכנסת הפתוח'. בתי-חב"ד ברחבי הארץ הקימו כמאתיים וחמישים מנייני-תפילה מיוחדים לראש-השנה וליום-הכיפורים, לציבור שאינו רגיל ללכת לבית-הכנסת. התפילות נערכות במאהלים גדולים וממוזגים, באולמות ציבוריים ובבתי-חב"ד, והבאים גם נהנים מהדרכה מסודרת. פרטים ורשימת אתרי התפילה באתר www.kipur.org.

■ מזכים בשופר

בראש-השנה יצאו א"ה חסידי חב"ד לזכות יהודים במצווה הגדולה של תקיעת שופר. פעילות זו נעשית על-פי בקשת הרבי מליובאוויטש, שקרא לזכות את המוני בית-ישראל במצוות היום. חסידי חב"ד יבקרו אצל המאושפזים במרכזים הרפואיים, אנשי כוחות הביטחון, קשישים בבתי-אבות, עולים חדשים ואף אסירים בבתי-כלא, ויאפשרו להם לשמוע תקיעת שופר.

■ סדיון כפרות

לקראת יום-הכיפורים בתי-חב"ד ברחבי הארץ מפיצים מעטפות מיוחדות לפדיון כפרות. זאת הודמנות נאותה לקיים את מנהג הכפרות ולתת צדקה למוסד העוסק כל ימות השנה במעשי צדקה וחסד ובהפצת אור היהדות בדרכי נועם ובאהבת-ישראל. פרטים בבית-חב"ד.

■ תהילים בתרגום לרוסית

הופיע ספר תהילים בתרגום חדש לשפה הרוסית, המבוסס על המפורשים. את הספר ערך ר' שמעון אש, והמזמורים מתורגמים כאן בפעם הראשונה לשפה עשירה ופיוטית. כריכת פשתן ועליה חריטה מזהבת. טל' 050-5808220.

זמני השבוע

ניו-יורק	דטרויט	מיאמי	לוס-אנג'לס
7:00	7:38	7:15	6:52
ניסת השבת			
7:54	8:33	8:04	7:44
צאת השבת			

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840
טל' 972-72-2770100 • פקס 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

יראה וביטחון, תפילה ואמונה

בימים הנוראים אנו עולים לדרגה עליונה יותר, שבה בכוחנו לגעת בשורשי הדברים. אנו מדברים פחות עם הממשלה ויותר עם מי שבידו המלוכה והממשלה

כאשר אזרחים מן השורה רוצים להשפיע על המהלכים, הם יוצאים להפגנה ומשמיעים קול מחאה. אבל לפנינו עומדת דרך יעילה הרבה יותר להשפיע – התפילה. כשיהודים מתאספים וזועקים יחדיו אל ה', בכוחה של תפילתם לחולל פלאות. אבינו שבשמים מקשיב לזעקתם של בניו, ובמיוחד לדורנו, שהוא אוד מוצל מאש, אחרי השואה הנוראה, לא תקום פעמיים צרה.

מהלך אלוקי

לצד התפילה דרושה גם אמונה. האירועים והסערות הפוקדים אותנו הם חלק ממהלך אלוקי גדול שמוביל ליעד מוגדר. כרגע איננו מבינים בדיוק לאן פני הדברים, אבל בליבנו אנו חשים שהדברים אינם מקריים וכי נרקם כאן מהלך גדול. ההפכפכנות של השנים האחרונות רק מעידה עד כמה אין אנשים כערכנו מסוגלים לצפות את העתיד.

אבל גם אם איננו יודעים בדיוק את האופי המדויק של האירועים, יודעים אנו שאלה חבלי המשיח האחרונים. ברור לכל בר-דעת כי אין בנמצא פתרון אנושי לסבך הבעיות האופף אותנו. כל הניסיונות למצוא פתרונות לבעיות האלה, סיבכו את המצב עוד יותר. מאמינים אנו אמונה שלמה כי אין הדבר מקרי. אולי רוצים משמים להחדיר ללב כולנו את ההכרה כי ישועתנו לא תבוא בדרכים רגילות וקונבנציונליות, אלא דווקא בדרך ניסית, שלמעלה מכל הציפיות והתחזיות.

זו אמונתנו, ומכאן תקוותנו כי "לא ייטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב". להפך, דווקא 'מן המצר' נזכה לענני במרחב יי'. אנחנו עכשיו בשעה של 'מצר', ולכן הזעקה האמתית שפורצת מליבנו בוקעת שערי שמים ופועלת את פעולתה. אנחנו נדרשים רק לזעוק, ואז נראה ש"המלך יעננו ביום קראנו".

תחל שנה וברכותיה.

התחושה הטבעית של יהודים בערב שנה חדשה היא של יראה וחרדה. ככלות הכול, עניינו של החג אינו מסתכם בברכות ובסעודות חגיגיות ותפוח בדבש, אלא זה יום הדין, שבו נקבעים הדברים שיקרו לכל אחד ואחד מאיתנו ולעולם כולו בשנה הבאה. אלא שלצד החרדה אנו גם מלאי ביטחון שהקב"ה יכתוב ויחתום את כולנו לשנה טובה ומתוקה, ולכן אנו נוהגים כמי שכבר זכו בבין.

החרדה הזאת, שהיא טבעית בכל שנה, מתגברת במיוחד לנוכח האיומים המרחפים עלינו. הנתונים שפורסמו בזמן האחרון על הכמות העצומה של טילים המכוונים לעבר ערי הארץ, מצפון ומדרום. מזימותיו של הצורר האיראני. המצור הבין-לאומי ומקהלת הגינויים הכללית על כל פעולת הגנה לגיטימית שלנו נגד אויבינו. וגם 'שיחות השלום' שנפתחו בשבוע שעבר יש בהן להדאיג, לאחר שנוכחנו לאן הובילו שיחות כאלה בעבר הלא-רחוק.

להשפיע בתפילה

בימים הרגילים של השנה אנו עוסקים באירועים, בתופעות, בהחלטות, בהתבטאויות כאלה ואחרות. בימים הנוראים אנו עולים לדרגה עליונה יותר, שבה בכוחנו לגעת בשורשי הדברים. אנו מדברים פחות עם הממשלה ויותר עם מי שבידו המלוכה והממשלה.

כאן יש בסיס רחב לאחדות כל הכוחות שבעם-ישראל. כשם שהחרדה הכללית משותפת לכל חלקי הציבור, גם התפילה משותפת לכולם. עלינו להתכנס בבתי-הכנסת ולזעוק אל אבינו שבשמים, להרבות בתשובה, בתפילה ובצדקה, שמעבירים את רוע הגזרה. לבקש ולהתחנן שהקב"ה ישרה עלינו את שכינתו, וממילא נדע לכלכל נכון את מעשינו.

שנה טובה ומתוקה, שנת הגאולה האמתית והשלמה

'חזקה' של קדושה

את המעבר מקדושת החג לימי החולין. אולם כאשר ימי ראש-השנה חלים בחמישי ובשישי, אין שום הפסק בין ראש-השנה לשבת, והם נהפכים לחטיבה אחת של קדושה.

תוספת תוקף

בקביעות קזאת של הימים אין עושים 'הבדלה' במוצאי ראש-השנה, אלא להפך – עושים 'קידוש', דבר הממחיש את העלייה שנוצרת בקדושת הזמן. כלומר, לאחר ההתעלות הגדולה שיהודים משיגים בראש-השנה, הם מתעלים לדרגה עליונה עוד יותר בשבת שובה.

קביעות קזאת יוצרת 'חזקה' של שלושה ימי קדושה רצופים. 'חזקה' זו מוסיפה תוקף בקדושה. הקדושה נצחית תמיד, אולם במצב של 'חזקה' יש לה השפעה עזה, מתמשכת וקבועה על כל השנה. בקביעות זו הקדושה האלוקית חודרת לתוך כל ההיבטים הגשמיים של עם-ישראל, והיא מעניקה ליהודים כוח מיוחד להחזיק בקדושה בקביעות, עד שמוזה באים אל הגילוי האלוקי לעיני בשר, בגאולה האמיתית והשלמה.

(התוועדות תנש"א כרך א, עמ' 11)

בסעודות החג, שעליהן נאמר: "אכלו משמנים ושתו ממתקים... כי קדוש היום לאדוננו".

גם שבת שובה יש בה קדושה מיוחדת. זו השבת הראשונה של השנה, והיא גם אחד מעשרת ימי התשובה, שבהם הקב"ה קרוב אלינו במיוחד. יתרה מזו, בשבת הזאת נכללות כל שבתות השנה, והיא מתקנת את כל השבתות של השנה שחלפה. היא מעניקה את הכוח לעבודת ה' הראויה בכל שבתות השנה.

השפעה על ימי החול

הקדושה הזאת של המועדים ושל השבת משפיעה גם על הימים שאחריהם. הימים האלה מעניקים כוח לעבוד את ה' גם בימי החולין, ולהחדיר בהם קדושה ושמחה. ואם כך הוא בכל חג ובכל שבת, קל-יחומר בראש-השנה ובשבת שובה, שהשפעתם על כל ימות השנה גדולה ביתר שאת.

אולם ברוב השנים יש הפסק בין ראש-השנה לבין שבת שובה. בדרך-כלל יש ביניהם ימי חול, ובמוצאי ראש-השנה עושים 'הבדלה', שמציינת

שנה הזאת מתאפיינת ברצף שבין שני ימי ראש-השנה לשבת שבאה אחריהם. ראש-השנה חל בימים חמישי ושישי, ומהם נכנסים מיד לשבת שובה. המציאות הזאת מעניקה תוספת כוח ייחודית לכל השנה הבאה לקראתנו.

השבת והחג יש בהם נקודה משותפת: שניהם מחדירים קדושה בחיי היהודי. על השבת נאמר: "ושמרתם את השבת כי קודש היא"; ועל המועדים נאמר: "מועדי ה' אשר תקראו אותם מקראי קודש". הן בשבת הן בחג היהודי שרוי בתחושת התעלות וקדושה, והקדושה חודרת גם אל תוך החיים הגשמיים, שהרי יש לענג את השבת באכילה ובשתייה וכמו-כן שמחת החג באה לידי ביטוי במאכל ובמשחה.

קדושה מיוחדת

בראש-השנה ובשבת שובה העניין הזה מודגש עוד יותר. ימי ראש-השנה ממלאים כל יהודי בחרדת-קודש, בהתעוררות פנימית. זה יום הדין, שבו נקבע כל מה שיתרחש במשך השנה. רגש הקדושה משפיע על היהודי גם בעת אכילתו

מן המעיין ראש-השנה | מאת הרב אליעזר ברוד

אמרת השבוע

לקונה עבדיו בדין

פעם אחת, בראש-השנה, סיפר רבי ישראל מרז'ין: כשהניחו על כפות המאזניים את הזכויות ואת העוונות של עם-ישראל, התברר שהעוונות מכריעים את הכף, ורצו לדון את ישראל לכף חובה. ופתאום נעלמו כל העוונות מהמאזניים. שאלו בשמים: 'מי הגנב?', והתברר שרבי לוי-יצחק מברדיצ'ב גנב את כל העוונות.

העמידו אותו לדין ופסקו: עליו לשלם על גנבתו. אמר להם: 'עני ואביון אנוכי, ואין לי במה לשלם'. אמרו המלאכים: אם כן, צריך לקיים בו את הפסוק 'אם אין לו - ונמכר בגנבתו'. נשמע קול ממרומים: 'בנייחדי לוי-יצחק, אני קונה אותו לעבד-עולם'. שמעו זאת המלאכים והניחוהו.

וסיים רבי ישראל: "זה מה שאנו אומרים 'לקונה עבדיו בדין'. הצדיק 'גונב' את עוונות בניישראל, והקב"ה קונה אותו לעבדו".

מה עכשיו

שנה אחת, בערב ראש-השנה, שאל הרבי הרי"צ מליובאוויטש את אביו, הרבי הרש"ב, מה צריכים לעשות עכשיו. ענה לו אביו: בערב ראש-השנה צריכים כל היום לומר תהילים, לעשות תשובה על הדברים הלא-טובים שעשו במהלך השנה שעברה, כדי שלקראת ערבית של ראש-השנה יהיה האדם נקי וזך מכל ההרגלים הלא-טובים של השנה שעברה.

לא לסמוך

לפני התקיעות היה רבי משה מקוברין מתייצב ליד הבימה ומכריז: יהודים קדושים! בשעה הקדושה הזאת אל יסמוך איש מכם עליי. כל אחד ואחד יעשה למען עצמו, ישוב בתשובה ויקבל עליו עול תורה ומצוות.

הרעים יהיו טובים

"הטוב ומטיב לרעים ולטובים" (מתוך התפילה). ריבוננו-של-עולם, אתה תהיה טוב ומטיב, תושיע ליהודים שלך, ותשפיע להם פרנסה וכל טוב, והריני ערב לך כי גם ה'רעים' שבהם יתהפכו ל'טובים'.

(רבי לוי-יצחק מברדיצ'ב)

ראש מתוק

כשלומדים ומתפללים בכוונה בששת ימי השבוע – השבת נעימה. כשעוברים את חודש אלול וימי הסליחות כראוי – ארזא ראש-השנה הוא ראש מתוק של השנה.

(אדמו"ר הזקן)

מה להסדיר

חזן אחד שהה בחודש אלול אצל רבי מרדכי מנדבורנה. סמוך לראש-השנה בא אל רבו להיפרד. שאל אותו רבי מרדכי: "מדוע אתה ממהר לשוב?". השיב לו החסיד: "אני משמש שליח-ציבור, ועליי לעיין במחזור ולהסדיר את תפילת". אמר לו רבי מרדכי: "המחזור עומד בעינו כדאשתקד. מוטב שתעיין במעשיך ותסדר את עצמך..."

שנה חמה

ראש-השנה הוא הראש של השנה כולה, והכול נגזר אחר הראש. על ראש-השנה נאמר "אי ריש חמימא – כולא שתא חמימא" (=אם ראש-השנה חם, כל השנה תהיה חמה). יש לפרש זאת כך: אם בראש-השנה ליבו של היהודי חם ומלא התלהבות של קודש, קזאת תהיה כל השנה כולה.

(רבי מרדכי מלכוביץ)

כוחה של מחשבה

קול צליל מתכתי דק נשמע בחלל בית-הכנסת. זה היה רעש קל מקופסת טבק מתכתי שניפלה על רצפת בית-הכנסת. רוב המתפללים לא שמו לב לכך, חוץ מאחד מהם. עד אותו רגע הוא היה שרוי בדבוקתו בתפילה, אך נפילת קופסת הטבק הסיחה את דעתו.

האיש הפסיק מתפילתו כדי להביט בקופסה שניפלה, ומיד ניסה לשוב אל תפילתו ואל כוונותיו, אך מכאן והלאה התפזרו מחשבותיו, ותפילתו לא נמשכה כשהייתה.

זה היה בעת תפילת ראש-השנה בבית-מדרשו של הבעל-שם-טוב בעיירה מז'יבוז'. תלמידיו הקדושים עמדו צופים והתפללו בהשתפכות-הנפש.

כל אחד ואחד מבני החבורה היה תלמיד-חכם וצדיק, ותפילתם ליד רבם, ובמיוחד ביום הדין, הרקיעה שחקים.

אחד התלמידים הקשישים, צדיק ועובד ה' דגול, עמד והתפלל בהתלהבות רבה. בתוך כך שלח את ידו והוציא קופסת טבק מכיס בגדו, נטל קמצוץ מתוכה, ועמד להחזירה לכיסו, אך הקופסה נפלה מידו. התלמיד רכן, הרים את קופסת הטבק והחזירה לכיסו.

חברו, אף הוא מתלמידי הבעש"ט, הפסיק מתפילתו להביט בנעשה. הוא רצה לשוב לתפילתו, אך מחשבה טורדנית ניקרה במוחו: "וכי כך חברי מתפלל בראש-השנה? מה ערכה של דבוקתו אם בעבור שאיפת טבק והנאה חומרית הוא מפסיק מתפילתו ומתעסק בקופסה שניפלה!?"

התלמיד לא העלה כלל על דעתו כי המחשבה השלילית שחשב על חברו סיפקה 'פרנסה' למקטרגים בעולמות העליונים. הללו ששו על המציאה ומיהרו להביא את הקטרוג לפני בית-הדין של מעלה.

משפט קשה התפתח בבית-הדין של מעלה, וגורלו של התלמיד היה נתון על כף המאזניים. המקטרגים קטרוגו, ומולם עמדו מלאכים מליצי יושר להמליץ טוב בעד האיש, אך לא הצליחו להדוף את הדין שנמתח עליו.

הבעש"ט צפה במתרחש בעיני קודשו. הוא ראה כי מצבו של תלמידו בכי-רע, וכי גזרות קשות עתידות לבוא עליו. הוא הוסיף אומץ בתפילתו, ביקש והתחנן, אך לא נענה. עננה כבדה ריחפה על פניו, והדבר כאב לו עד מאוד.

במהלך עשרת ימי תשובה, יום-

הכיפורים וחגי-הסוכות עדיין היו הדינים תלויים ועומדים מעל ראשו של התלמיד, ובכל עת רצון עמד הבעש"ט והפציר שוב ושוב בתפילות ובתחנונים כדי להסירם.

הגיע ליל הושענא-רבה. לשמחתו הרבה של הבעש"ט הודיעו לו מן השמים

כי תפילותיו פעלו את פעולתן, אולם בתנאי אחד: אם אותו תלמיד שחשב רע על חברו ילמד עליו זכות, רק אז יהיה אפשר לבטל את הדין. אולם כיצד יוכל לגרום לתלמידו לחשוב טוב על חברו, בשעה שאין לו רשות גלויות זאת באוזניו?

לומדים גאולה | מאת מנחם ברוד

ייתקע בשופר גדול

הגאולה העתידה קשורה בתקיעה ב'שופר גדול', כמו שנאמר (ישעיה כז,ג): "והיה ביום ההוא ייתקע בשופר גדול, ובאו האובדים בארץ אשור והנידחים בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר-הקודש בירושלים". כך אנו גם מתפללים שלוש פעמים בכל יום: "תקע בשופר גדול לחירותנו".

בתורה מצאנו שלושה סוגי שופרות: (א) השופר הרגיל של ראש-השנה; (ב) השופר של מתן-תורה, שעליו נאמר (שמות יט,ט): "ויהי קול השופר הולך וחזק מאוד", שזה שופר שקולו חזק, "קול גדול"; (ג) השופר של הגאולה, שהוא 'שופר גדול'. ההבדל ביניהם וייחודו של השופר גדול של הגאולה יובנו לאחר הסבר עניינו של השופר בכלל (ראה ספר המאמרים מלוקט, תשרי-חשוון, עמ' י).

השופר העתידי

לפני תקיעת השופר בראש-השנה אומרים את הפסוק (תהילים קיח,ה): "מן המצר קראתי יי, ענני במרחב יי". זה גם מבנהו של השופר - צידו האחד צר ("מן המצר") וצידו השני רחב ("במרחב"). על-ידי הלחץ שהתווקע מפעיל בצידו הצר, התקיעה בוקעת מן הצד הרחב. דבר זה מסמל את מהותו הרוחנית של השופר - עקבה פנימית הבוקעת דווקא מתוך המצר' והלחץ. השופר מבטא את 'צעקת הלב' של יהודי, שחש את ריחוקו מה', וצועק מתוך כאב על רצונו לחזור ולהיות קשור ודבוק בקב"ה.

צעקה פנימית זו מגיעה לרום המעלות, ומכאן חשיבותה העצומה של מצווה זו. על-ידי הצעקה "מן המצר" מגיעים עד "מרחב יי" - עד הדרגות האין-סופיות והבלתי-מוגבלות של האור האלוקי. לכן השופר מעורר חיות חדשה ושפע חדש למען העולם, למשך כל השנה החדשה.

וכאן באים ההבדלים בין סוגי השופרות: השופר של ראש-השנה הוא שופר רגיל, שאכן מעורר שפע אלוקי מאת ה'. השופר של מתן-תורה, שהיה לו 'קול גדול', המבטא גילוי אלוקי רב ועצום. אולם השופר העתידי, יהיה 'שופר גדול'. משמעות הדבר, שאז תתגלה עצם המהות האלוקית, שכשהיא לעצמה למעלה מכל התגלות ומכל שייכות לעולמות המוגבלים.

מהצער אל הגילוי

ה'שופר גדול' הזה, ככל שופר, בא גם הוא בעקבות מצב של 'מצר'. לפני הגאולה עם-ישראל עומד במצב של 'מצר' - הצרות הגשמיות והירידה הרוחנית העצומה גורמות לכל יהודי לחוש תחושה עמוקה של 'מצר'. במיוחד צר וכואב ליהודים שהם בבחינת 'אובדים' ו'נידחים', החשים כאב עצום על ריחוקם מהאמת האלוקית. ה'מצר' הזה והלחץ של ערב הגאולה, יוצרים את הקרקע להתגלות העצומה של ה'שופר גדול'.

עם זה, הגילוי של ה'שופר' העתידי אינו מעשה ידי אדם. לכן נאמר: "ייתקע בשופר גדול" - ייתקע מאליו. שכן מצבו של עם-ישראל ערב הגאולה הוא בשפל כזה, עד שהקב"ה אינו מצפה ממנו להתעורר בעצמו, אלא הקב"ה הוא המעורר את העם על-ידי ה'שופר גדול'. כאשר הקב"ה 'תוקע' ב'שופר' הזה, ומערה על עם-ישראל את ההתגלות הגדולה הזאת, ממילא מתעורר כל יהודי, אפילו מי שהיה בבחינת 'אובד' ו'נידח', ואף הוא בא להשתחוות לה' בהר-הקודש.

מכאן מובן שעיקר העבודה ערב הגאולה אינה דווקא בהשגת מדרגות עליונות, אלא בהתבטלות ובתחושת 'מצר'. יהודי צריך לחוש צער וכאב על מצבו הרוחני, ולדעת שגם המדרגות הרוחניות שאליהן הגיע אינן בזכות אישיותו העצמית, אלא בכוחו של הקב"ה, שכבר מתחיל להאיר עליו מעט מהגילוי של ה'שופר גדול'. תחושת התבטלות זו היא הכנה לגילוי המלא של ה'שופר' העתידי, שיעורר את כל עם-ישראל, וכולם יבואו להשתחוות לה', בגאולה האמיתית והשלמה על-ידי משיח-צדקנו.

נכנס הבעש"ט לבית-המדרש ותר בעיניו אחר אותו תלמיד. כאשר הבחין בו, חזר לחדרו. באותה שעה ישב התלמיד 'המקטרג' בבית-המדרש, בין התלמידים והאורחים הרבים שהצטופפו בו, ועסק באמירת ה'תיקון' בדבקות רבה.

לפתע חש התלמיד שדעתו הוסחה. הוא קם והתהלך אנה ואנה בבית-המדרש, אך לא הצליח לשוב ולהתרכז. מחשבות רבות טרדו את מוחו.

שאלה מוזרה צצה בראשו: מדוע בדורות האחרונים דווקא נתגלה עשב הטבק, שממנו לוקחים להריח ולעשן? ודאי יש לכך הסבר ושורש רוחני, אמר בליבו. הוא העלה השערה שאולי יש נשמות גבוהות, אשר לצורך תיקונן אינן מסוגלות לרדת ולהתגשם בגוף ממש, ולכן על-ידי הריח הוא על-ידי הריח, שהוא דבר דק ורוחני יותר.

וממחשבה למחשבה, נזכר לפתע במראה חברו המתכופף באמצע תפילתו בראש-השנה להרים את קופסת הטבק... ואז נזכר גם במחשבה שחשב על חברו. פתאום תפס כמה שגוי היה מצידו לדון כך את חברו, שהרי ייתכן שחברו, בצדקתו, תיקן והעלה נשמות יקרות על-ידי הרחת הטבק שלו.

רגשות חרטה כבדים מילאו אותו, וככל שהתבונן בדבר חש בושה גדולה יותר. הוא לא היה יכול לסלוח לעצמו על המחשבה שחשב על חברו, והחליט להיכנס אל הבעש"ט ולבקש תיקון.

ביום הושענא-רבה היה הבעש"ט שרוי בפתיחת הלב ובשמחה מיוחדת. במאור-פנים היה נוהג לקבל את תלמידיו ואת האורחים הרבים, ולענות לשאלותיהם. כל אחד ואחד שאל שאלה המטרידה אותו, וקיבל את התשובה. הגיע תורו של אותו תלמיד, והוא החליט לשאול את שאלת הטבק שהעסיקה אותו אמש. אמר לו הבעש"ט: "ומה אתה אומר?". ענה התלמיד מה שחשב.

הוסיף הבעש"ט ושאל: "ומה חשבת בהמשך לכך?". הבין התלמיד כי רבו רואה את כל מחשבותיו ופיק-ברכיים אחז בו, אולם הבעש"ט עודדו לספר והוא גולל את הדברים מראשיתם, והבהיר כי הוא מתחרט מעומק ליבו על מעשהו, וגם לימד זכות על חברו.

סיפר לו הבעש"ט כי בגלל אותה מחשבה ריחף מעל חברו קטרוג גדול, וכמעט נידון לכף חובה, ורק כאשר הפך במחשבתו ולימד עליו זכות, התבטל הקטרוג וחברו ניצל.

"למדת עד כמה צריך להיזהר מלראות חוב על אדם מישראל, שלא לעורר עליו דינים. ללמד תמיד זכות על חבריך וחשוב עליהם רק טוב, וכך תקיים בך ברכת ה'", סיים הבעש"ט.

פתגם חסידי "כאילו פנים אתייצב לפני הקב"ה ביום הדין, והלוא עברות רבות עברתי?! - אלא דבר אחד יעמוד לי ביום הדין - שברוניהלב על חטאיי" (רבי אלימלך מליז'נסק)

כוונות השופר בכתביד עתיק

יד, וכיום הוא מחזיק אוסף מרשים של כתבים עתיקים, ובהם גם שטרי מכירה של מקומות בבתי כנסת עתיקים בארץ-ישראל בימים הנוראים.

מנהג ועד ברזיל

את פעילותו הציבורית החל כאשר התעורר הצורך לפעול לחיזוק היהדות בקרב עולים מצפון-אפריקה. "עזרנו לילדים שעלו לארץ והשתכנו בנגב. המצב הדתי אז לא היה פשוט. בעיקר פעלנו באזור הנגב, והקמנו שם בתי-ספר שהצילו ילדים רבים", הוא מספר.

לאחר נישואיו יצא לשמש ראש-ישיבה בס' פאולו ברזיל ובהמשך מונה לרב בארגנטינה. כמה שנים לאחר-מכן עבר לאנטוורפן שבבלגיה, ושם שימש דיין שלושים שנה. הוא גם מסר שיעורי-תורה בבתי-כנסת בעיר. "לפני כמה חודשים פגש אותי מישהו ושאל אם אני מכיר אותו. השתבש בשלילה. הוא הזכיר לי דרשה שנשאתי בסעודת מלווה-מלכה לפני עשרות שנים. הדרשה, כך סיפר, עוררה אותו להתקרב. כיום הוא יהודי שומר תורה ומצוות", מחייך הרב כהן.

פריז היהודית

לפני חמש שנים נקרא לשמש אב בית-דין בפריז שבצרפת. "מצאתי עיר מלאה פעילות יהודית ענפה. בתי-מדרש רבים פזורים ברחבי העיר. לחב"ד יש כאן ישיבה לתפארת בברינואה, ובה ארבע-מאות תלמידים. אני מוסר שם שיעור תורה מדי פעם

תפללי בית-הכנסת של הרב מנחם ירמיהו כהן, אב בית-הדין בפריז, רגילים למנהגו קודם תקיעות השופר. הוא עוצם את עיניו ומכוון כוונות. מפעם לפעם הוא מבט במחזור עתיק המונח לפניו. חדי-עין, העומדים בקרבת הבימה ויכולים להציץ במחזור הזה, מבחינים שהוא מעיין בשורות הכתובות בכתביד צפוף, מקצתן דהיות מעט.

כתב-היד שייך לרבי דניאל טירני, מאחרוני גאוני איטליה, שחי לפני שלוש-מאות שנה בערך. ללמדנים הוא מוכר בזכות ספרו 'עיקרי הד"ט' על השולחן-ערוך. במחזור שנהג להתפלל בו שנים רבות רשם בכתביד צפוף את ה'כוונות' של התקיעות בשופר בראש-השנה, והמחזור הזה שמוך בידיו של הרב כהן.

אוסף נדיר

הרב כהן, מחבר סדרת הספרים 'הורים הכהן', נולד בשנת תש"ג בירושלים, בעיצומה של מלחמת-העולם השנייה. אביו עלה לירושלים מסלובקיה כמה שנים קודם לכן, בשנת תרפ"ט. "מאז הייתי ילד, אני זוכר את עצמי מתעסק בכתבידי של גדולי ישראל לדורותיהם. היו לי חברים שאיתם הייתי מחליף כתבידי", נזכר הרב כהן בערגה.

מה הביא אותו, כילד, להתעסק בכתבידי? – "לאבי היו קצת כתבידי, ותמיד גדלתי על אהבה לכתבי-יד של צדיקים, ובמיוחד מי שגדלתי על סיפורי גדולתם", הוא מסביר. כשבגר הוסיף לאסוף כתבי-

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

מנהג ה'תשליך'

שאלה: מה משמעותו של מנהג ה'תשליך' בראש-השנה?

תשובה: במדרש תנחומא (ורא, כב) מסופר שבשעה שאברהם ויצחק הלכו לעקדה, ניסה השטן לעצור בעדם, וזימן להם נהר שנכנסו בו עד צווארם. לפיכך הולכים אנו לנהר בראש-השנה, כדי להזכיר את זכות אברהם ואת עקדת יצחק. כמו-כן נאמר שהמים רומזים למידת החסד, שאותה עלינו לעורר היום.

עוד הוזכר בספרים הפסוק בספר נחמיה (ח,א-ב): "ויאספו כל העם כאיש אחד אל הרחוב אשר לפני שער המים... ביום אחד לחודש השביעי". הזכירו זוה גם את מאמר חז"ל (הוריות יא,א): "אין מושחין את המלכים אלא על המעיין", בהקשר של יום ההכתרה – ראש-השנה.

מקיימים את המנהג ביום הראשון של ראש-השנה, אחרי תפילת מנחה ולפני השקיעה. נוהגים ללכת אל

מחוץ לעיר, לנהר (או לים, מעיין או באר. ובאין-ברירה אפילו ליד ברז מים פתוח), ומה טוב – למקור מים שיש בו דגים, לסימן טוב שלא תשלוט בנו עין הרע, כמו הדגים הסמייים מן העין, ושנפרה ונרבה כדגים. כמו-כן בני-האדם נמשלו (קוהלת ט,יב) לדגים הנאחזים במצודה.

יש מקהילות החסידים הנוהגים לקיים מנהג זה 'בין כסה לעשור', ויש – ביום אמירת הפיוט 'שלוש-עשרה מידות' בסליחות.

עיקר האמירה היא הפסוקים הרומזים לי"ג מידות הרחמים (מיכה ז,ח-כ): "מי א-ל כמוך... ותשליך במצולות ים כל חטאותם... ועל שם זה נקרא המעמד 'תשליך'. ויש מוסיפים פסוקים ובקשות.

משמעות העניין על-פי הקבלה, שמנערים את ה'קליפות' מעל שורש נשמתנו ומשליכים אותן ל"מצולות הים העליון", כעניין השעיר המשתלח ביום-הכיפורים.

מקורות: מנהגי מהרי"ל (הוצאת מכון ירושלים עמ' רענ). שו"ע או"ח סי' תקפג סי' בנה"ג, ונו"כ. שו"ע אדסו"ר הזקן שם סי' ז. שער הכולל סי' ס"ו. אוצר מנהגי חב"ד עמ' קמא. אוצר טעמי המנהגים עמ' שפג, וש"נ.

הרב כהן: "מיליונים שומרים שבת" (צילום: ברלה שינר)

בפעם. יש בצרפת רבבות יהודים שומרי תורה ומצוות. במרוצת השנים באו לצרפת יהודים רבים ממרוקו, מתוניס ומאלג'יר, וחזיקו את היהדות במדינה".

בערב ראש-השנה יש בפי הרב כהן מילות סגוריה על עם-ישראל: "ברוך-השם, למרות כל הקשיים והניסיונות של הדורות האחרונים יש מיליוני יהודים בעולם השומרים שבת ומקפידים על כשרות. זה עצמו צריך להכריע את הכף לזכות. אנו מתפללים לקב"ה שהגלות תיגמר והקב"ה ישלח לנו את גואל-צדק במהרה בימינו".

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש.

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

שולחן שבת

לכל התורה בכרך אחד

שלוש שיחות לכל פרשה, מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש

להזמנות: טל' 1-718-6041020